

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
МИНИСТЪР

ЗАПОВЕД

№ РД 09 - 450/16.03.2009 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията

УТВЪРЖДАВАМ

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация за професия **код 214010 Дизайнер**, специалност **код 2140104 Аранжиране** от професионално направление **код 214 Дизайн**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Кирчо Атанасов – заместник-министър.

ДАНИЕЛ ВЪЛЧЕВ
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СППОО	Наименование
Професионално направление	214	ДИЗАЙН
Професия	214010	ДИЗАЙНЕР
Специалност	2140104	АРАНЖИРАНЕ

Утвърдена със Заповед № РД 09 - 450/16.03.2009 г.

София, 2009 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността за придобиване на **трета** степен на професионална квалификация по професията **214010 Дизайнер**, специалност **2140104 Аранжиране**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на **трета** степен на професионална квалификация по изучаваната професия и специалност.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) в съответствие с Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация (Наредба № 12 от 12.12.2006 г. за придобиване на квалификация по професия **Дизайнер**, изд. ДВ, бр. 16 от 20.02.2007 г.)

Държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:

- а.** Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
- б.** Критерии за оценяване.

2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:

- а.** Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
- б.** Критерии за оценяване.

3. Система за оценяване.

4. Препоръчителна литература.

5. Приложения:

- а.** Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
- б.** Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание
2. Критерии за оценяване

Изпитна тема № 1: Аранжиране на художествена изложба – изящно изкуство (живопис, графика, скулптура)

План -тезис:

- Специфика на различните видове изкуства.
- Материали и помощни средства, необходими за аранжиране на художествена изложба.
- Етапи при аранжирането на изложба. Гледна точка, ниво на експонатите, нивелация, начини на окачване. Аранжиране на скулптура и малка пластика – изисквания.
- Видове осветление в художествените галерии.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при аранжиране на художествени изложби (работа със стълба, инструменти, рамки със стъкло и др.).

Примерна приложна задача/казус:

Изобразете графично стена от изложбена зала в мащаб 1:50 с размери:

- височина – 3,5 метра

- дължина – 13 метра

и отбележете на нея местата на картините с размери 60/60 см и 60/80 см (произволен брой) на най-подходящото ниво.

Подредете дървени геометрични модули, обединени в обща композиция, подходящи за конкретната изложбена среда.

Материали: Кадастрон, средства за графично изобразяване, линия.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки
1. Познава различните видове изкуства.	5
2. Използва подходящи материали и технически средства.	5
3. Разбира етапите и конкретната ситуация при аранжиране.	15
4. Оценява ролята на осветлението.	5
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при аранжиране на художествена изложба.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Изобразява в мащаб конкретна изложбена среда и подреждането в нея на дървени геометрични модули, обединени в обща композиция.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 2: Художествено-пространствено проектиране на обект – интериор (коридори, фойета, стаи и др.)

План-тезис:

- Етапи на проектиране – архитектурна среда, снимане на размери, идейна скица, чертежи, графично решение, проект, детайли.
- Ролята на цвета в интериора – емоционално въздействие. Цвят, нюанс. Видове хармонии.
- Приложение на боите на водна основа в съвременния интериор.
- Видове осветление според източника на светлина и приложението му в общата композиция.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при боядисване с латексови бои върху вертикални плоскости – предпазни средства. Работа с четки и валяци, почистващи средства.

Приложна задача/казус:

Предложете вариант на интериор за фойе на хотел край морския бряг с използване на естествени материали от морето и бита на местните хора.

Смесена техника.

Материали: Кадастрон, средства за изобразяване, темпера, акварел, моливи, четки, линия.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 2</i>	Максимален брой точки
1. Анализира организационната структура при проектирането на интериор.	15
2. Оценява ролята на цвета в интериора и неговото въздействие върху човека.	5
3. Познава боите на водна основа и приложението им в интериора.	5
4. Различава видовете осветление и приложението му в общата композиция.	5
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната при работа с латексови бои върху вертикални плоскости.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Проектира вариант на интериор за фойе на хотел с използване на естествени материали от морето и бита на местните хора.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 3: **Изобразяване на пространство чрез средствата на линейната перспектива**

План-тезис:

- Гледна точка, основни равнини, линия на хоризонта, убежна точка.
- Понятията интериор и екстериор. Архитектурна среда.
- Работа в мащаб – формула за изчисляване. Работни мащаби – М 1:50, М 1:20, М 1:10.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при снемане на мерки и при изпълнение на външни рекламни надписи върху стъклени витрини.

Приложна задача/казус:

Предложете вариант на пространство за детска градина – зала за игра, с използване на подходящите за тази възраст цветове и обеми.

Смесена техника.

Материали: Кадастрон, изобразителни средства, акварел, темпера, моливи, четки, линия.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки
1. Дефинира елементи от линейната перспектива.	10
2. Обяснява понятията екстериор и архитектурна среда.	5
3. Изчислява три вида мащаби.	10
4. Обяснява здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при снемане на мерки и работа върху стъкло.	5
5. Примерна приложна задача/казус: Изобразява пространство за конкретна възрастова група с подходящи цветове и обеми.	30
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 4: **Визуалната реклама и средствата за комуникации**

План-тезис:

- Същност на визуалната реклама и начини на възприятие.
- Видове рекламни тела и мястото им в градската среда.
- Съвременни технологии и материали при изработването на визуална реклама.
- Основни рекламни шрифтове и връзката им с изображението. Плакат и афиш – предназначение, съдържание и главни компоненти.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при монтаж на рекламни тела в градска среда.

Приложна задача/казус:

Да се изобрази рекламен текст от три думи във формат 20/30 см по зададен шрифт – плътно изображение.

Материали: Кадастрон, изобразителни средства, чертожни инструменти.
Ксерокопия на различни видове шрифт.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 4</i>	Максимален брой точки
1. Дефинира същността на визуалната реклама.	5
2. Посочва видовете рекламни тела и тяхното място.	5
3. Познава съвременните технологии и материали за визуална реклама.	10
4. Различава шрифтове, плакат и афиш и тяхното предназначение.	15
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при монтаж на рекламни тела в градска среда.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Изобразява текст по зададен шрифт в конкретен формат.	20
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 5: **Видове материали и техники, използвани за работа при изпълнението на бутафорни форми**

План-тезис:

- Същност на бутафорията и мястото ѝ в приложните изкуства.
- Състав и специфика на основните материали, подходящи за бутафорни изпълнения.
- Техника „колаж”. Помощни материали и лепила на водна основа.
- Плоски и обемни изображения.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при изработване на обеми от стиропор.

Приложна задача/казус:

Създайте асиметрична декоративна композиция в техника „колаж” на тема „Есен” в топла гама, предназначена за дъно на витрина.

Размер на изобразителното поле – 20 x 30 см.

Материали: Кадастрон, цветни хартии, текстилни материали, изобразителни средства, лепило, ножици.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки
1. Дефинира същността и мястото на бутафорията.	5
2. Обяснява състава и спецификата на основните материали, използвани в бутафорията.	10
3. Познава помощните материали и лепила на водна основа и понятието „колаж”.	5
4. Различава плоски и обемни изображения.	5
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при изработване на обеми от стиропор.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Създава асиметрична композиция по зададена тема в техника „колаж” – топла гама, предназначена за дъно на витрина по зададен размер.	30
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 6: Аранжиране върху вертикални плоскости

План-тезис:

- Използване на вертикалните плоскости (модули) в панаирни изложения. Възможности за комбинации между различните вертикални модули при аранжирането на щандове.
- Понятията симетрия и асиметрия. Принципи при построяване на симетрични декоративни композиции.
- Използване на осветлението при аранжиране на панаирни изложения. Ролята на цветния фон за по-доброто представяне на експонатите. Синхрон и контраст между фон и изображение.
- Обемни модули – комбинативност при аранжирането им, най-често срещани обемни форми и приложението им в панаирни изложения.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при аранжиране на щандове в панаирни изложения.

Приложна задача/казус:

Да се начертае вертикална плоскост (задна част на щанд) в мащаб 1:10 с размери: височина (h), равна на 2,5 м, и ширина, равна на 2 м.

Върху плоскостта да се изобрази (апликира) рекламен текст или запазен знак, съобразен с височината на човешка фигура и нейната гледна точка.

Материали: Кадастрон, чертожни инструменти, моливи, темперни бои, цветни хартии, лепило, ножица.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки
1. Оценява ролята на вертикалните плоскости.	5
2. Обяснява понятията симетрия и асиметрия.	10
3. Използва правилно осветлението и фона.	10
4. Комбинира обемни модули в пространството.	10
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при аранжиране на щандове.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Изобразява рекламно изображение на най-подходящото място в даден мащаб.	20
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 7: **Аранжиране на витрини за магазини. Основни художествени принципи на композицията, елементи и реквизит**

План-тезис:

- Устройство на витрината. Зависимост между стоки и оформление.
- Предварителна подготовка – оглед, снемане на мерки, изготвяне на реквизит и помощни материали.
- Композиционен център, преден и заден план, импровизация.
- Мястото на рекламните петна и осветителните тела във витрината.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при монтиране на текстове от материал РВЦ-фолио върху външната страна на стъклена витрина.

Приложна задача/казус:

Във формат А4 да се начертае витрина с краен размер 2 x 2 метра в мащаб 1:10. В горния край да се апликира текст „Пинокио” с h (височина) на буквите = 20 см – авторски шрифт.

Материали: Кадастрон, линия, цветни хартии, ножици, лепило, моливи.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки
1. Определя основните художествени принципи на композицията и зависимостта между стоки и оформление.	10
2. Планира предварителната подготовка.	10
3. Използва знанията си за преден и заден план, композиционен център и импровизация.	10
4. Определя мястото на рекламните петна и осветлението.	5
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при монтаж на РВЦ-фолио върху стъкло.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Изобразява текст по зададено условие.	20
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 8: **Изпълнение на художествен реквизит**

План-тезис:

- Материали за изпълнение на художествен реквизит – свойства и качества.
- Връзка между стока и художествен реквизит, аксесоари и експонати.
- Комбиниране на различни материали, фактури и цветове.
- Имитация на различни материали – технология на изпълнение.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при работа в ателие при изпълнение на художествен реквизит.

Приложна задача/казус:

Да се имитира стара тухлена стена с живописни средства (акварел, темпера, смесена техника).

Материали: Кадастрон, моливи четки, акварел, темпера, четки.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки
1. Описва материалите за изпълнение, свойствата и качествата.	10
2. Обяснява връзката между стока и художествен реквизит.	10
3. Комбинира различните материали, фактури и цветове.	10
4. Обяснява изработването на имитации.	5
5. Посочва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда в ателие при изпълнение на художествен реквизит.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Изобразява имитация на материал с живописни средства.	20
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 9: **Конструкция на човешката фигура**

План-тезис:

- Пропорции на човешката фигура. Главата като единица мярка.
- Оси и опорни точки при построяването на човешката фигура. Център на тежестта. Основни движения.
- Анатомични връзки във фигурата – глава, врат и раменен пояс, ръце, торс и връзката му с долните крайници.
- Използване движението на основните обеми на фигурата при аранжирането на витрини с манекени (човешки фигури).
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при аранжирането на тесни витрини с реквизит манекени (човешки фигури).

Приложна задача/казус:

Да се изработи идейна скица на витрина за дамска мода с размери: височина (h) = 2,5 м и ширина = 3,5 м в мащаб 1:10.

В рамките на витрината (дадените размери) да се композират три женски фигури в различни движения.

Материали: Кадастрон, изобразителни средства, акварели, темпера, моливи, линия.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки
1. Разделя на компоненти фигурата.	5
2. Определя осите, опорните точки и движенията, центъра на тежестта.	10
3. Обяснява анатомичните връзки във фигурата.	10
4. Използва познанията за основните движения на фигурата при аранжирането на витрини.	5
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при аранжиране на тесни витрини.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Изработва идейна скица – композиция от три женски фигури в различни движения и конкретен формат.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 10: **Линейна и въздушна перспектива**

План-тезис:

- Линейна и въздушна перспектива – същност.
- Елементи на перспективата – зрителни лъчи, поле на зрението, точка на зрението. Дистанция, главен лъч, конус на зрението.
- Перспективни равнини – картинна, основна, главна вертикална, главна хоризонтална. Промени на правите линии в пространството. Хоризонт, убежна точка.
- Приложение на перспективата при изработването на идеен проект за витрина.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при снемане на мерки за витрина с големи размери.

Приложна задача/казус:

Да се разработи вариант за пространствено решение на музейна експозиция „Тракийско изкуство”.

Задължително участващи елементи на композицията:
експонати, фотоси, графична (текстова) информация.

Смесена техника.

Материали: Кадастрон, изобразителни средства, темпера, акварел, моливи, четки.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки
1. Дефинира линейната и въздушната перспектива.	5
2. Разделя на компоненти перспективните явления.	10
3. Определя видовете равнини и обяснява промените на правите линии в пространството.	10
4. Използва знанията по перспектива за целите на аранжорството.	5
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при снемане на мерки с големи размери.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Разработва вариант за музейна експозиция по зададена тема със задължително участващи елементи.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 11: **Изработване на обемни бутафорни форми**

План-тезис:

- Специфика на материалите за изработване на обеми и материалите за каширане.
- Инструменти и пособия за изработване на бутафорни форми. Грундове, бои и лепила.
- Технологична последователност при изпълнение на бутафорни форми.
- Декориране, патиниране и имитация на различни материали.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при изработване на бутафорни форми с режещи инструменти в ателие.

Приложна задача/казус:

Да се изработи ескиз за бутафорна маска – човешко лице, с подчертаване на определено емоционално състояние – радост, тъга и др. (по избор).

Техника на изпълнение – смесена.

Материали: Хартии, лепило и други материали по избор.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 11	Максимален брой точки
1. Описва спецификата на различните материали.	10
2. Посочва инструментите и пособията за изработване на бутафорни форми.	5
3. Планира технологичната последователност при изпълнение на бутафорни форми.	10
4. Обяснява процесите декориране, патиниране и имитация.	10
5. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при изработване на бутафорни форми с режещи инструменти в ателие.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Създава ескиз на маска в емоционално състояние.	20
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 12: **Художествено осветление – същност и приложение в изобразителните изкуства и художествената фотография**

План-тезис:

- Същност на художественото осветление. Видове осветление според източника на светлина.
- Видове осветление относно художествения обект – фронтално, странично, горно, долно.
- Основни елементи на светлосянката – светлина, собствена сянка, рефлекс, блик, хвърлена сянка. Поглъщане на светлината от различни повърхности.
- Приложение на художественото осветление в изобразителните изкуства и художествената фотография.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда във фотостудио при включени източници на светлина.

Приложна задача/казус:

Графичен портрет по памет на жена или мъж (по избор) в положение „Профил” в естествена големина.

Осветление относно художествения обект – долно.

Материали: Кадастрон, графични изобразителни средства (молив, въглен, креда).

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12	Максимален брой точки
1. Дефинира същността на художественото осветление и видовете според източника на светлина.	5
2. Различава видовете осветления според посоката относно художествения обект.	10
3. Разделя на компоненти светлосянката и обяснява поглъщането на светлината от различни повърхности.	10
4. Използва художественото осветление по предназначение.	5
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при работа във фотостудио при включени източници на насочено осветление.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Изобразява графично човешка глава в профил с използване на долно осветление.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 13: **Видове декоративни композиции и начини на построяване**

План-тезис:

- Понятията симетрична и асиметрична композиция.
- Принципи при построяването на симетрични декоративни композиции. Фриз, централна (затворена) композиция, безкрайна (отворена) композиция – посоки на развитие на тези видове.
- Стилизация, модул, орнамент, мотив, модулна мрежа.
- Ролята на цвета в декоративните композиции – начини на използване. Студена гама, топла гама, контрастни цветове, ахроматични цветове.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при монтаж на декоративни пана и пластични елементи върху дъното на витрина.

Приложна задача/казус:

В изобразително поле с размер 30/30 см да се начертае квадратна модулна мрежа с размер на модула 5x5 см. Да се проектира орнамент в рамките на модула с използване на растителни, животински, геометрични и други мотиви (по избор) в топла или студена гама.

Да се построи отворена (безкрайна) декоративна композиция, като се използва модулът – с един цвят по избор.

Материали: Кадастрон, изобразителни средства, линия.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 13	Максимален брой точки
1. Дефинира понятията симетрична и асиметрична композиция.	5
2. Използва общи принципи на построяване.	10
3. Обяснява понятията модул, орнамент, мотив, модулна мрежа.	5
4. Използва цвета по предназначение.	10
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при монтаж на декоративни пана и пластични елементи на дъното на витрина.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Проектира отворена декоративна композиция.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 14: **Приложна графика – същност и приложение.**
Основни принципи при проектиране на рекламни надписи
и запазен знак

План-тезис:

- Видове шрифтове и използването им в рекламата.
- Запазен знак. Принципи при проектирането на запазен знак. Мястото на запазения знак в общата композиция на витрината.
- Изображението като символ.
- Етапи при проектирането на запазен знак и рекламни надписи – идейна скица, проект. Използване на съвременните технологии – работа с компютър и компютърни програми. Предпечатна подготовка.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при изработване на пластични букви и знаци.

Приложна задача/казус:

Да се композира текст – една дума (име на човек) – авторски шрифт.
 Формат на изобразителното поле –15/30 см.
 Изпълнение с черен материал.

Материали: Кадастрон, графични изразни средства, темпера, уреди за чертане.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 14	Максимален брой точки
1. Посочва видовете шрифтове и използването им в рекламата.	10
2. Дефинира понятието „Запазен знак” и посочва неговото място в композицията на витрината.	10
3. Обяснява използването на изображението като символ.	5
4. Планира етапите на проектиране на запазен знак.	10
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при изработване на пластични букви и знаци.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Разработва авторски шрифт и го композира в конкретен формат.	20
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 15: **Художествено пространствено оформление
на телевизионни програми**

План-тезис:

- Телевизионна драматургия, сценография.
- Художествено осветление в телевизията – постигане на сценични ефекти, гледни точки за камерите. Дистанция.
- Етапи при проектирането на сценография – идейна скица, чертежи, проект, макет.
- Предварителна подготовка, материали и помощни средства за направа на макет в мащаб.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при монтаж и демонтаж на декори.

Приложна задача/казус:

Да се изобрази пространство с размери 4 x 5 метра (поглед отгоре) – студио „НОВИНИ” в мащаб 1:20.

Да се обозначат местата на водещите, осветлението и гледните точки на камерите.

Предложете вариант за оформление на фронталната вертикална плоскост в студиото.

Смесена техника.

Материали: Кадастрон, изобразителни материали, темпера, акварел, моливи, четки, линия.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 15	Максимален брой точки
1. Дефинира понятията драматургия и сценография.	5
2. Оценява ролята на осветлението.	10
3. Определя последователността на етапите при проектирането на сценография.	5
4. Назовава материалите и предварителната подготовка за направа на макет.	5
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при монтаж и демонтаж на декори.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Изобразява пространство в мащаб „поглед отгоре” – осветление, гледни точки на камерите, местата на водещите, и разработва идейна скица за оформление на вертикална плоскост с конкретно предназначение.	30
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 16: **Състав на боите на маслена основа. Основи и грундове за маслени и блажни бои**

План-тезис:

- Основи за маслени бои. Грундове за маслени бои. Състав на маслените бои, разредители за работа. Фирнизи.
- Основи за блажни бои. Грундове за блажни бои. Състав на блажните бои и разредители за тях.
- Приложение на маслените и блажните бои.
- Начини на работа с маслени и блажни бои – техники. Смесване и получаване на тонове и нюанси.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при работа с маслени и блажни бои .

Приложна задача/казус:

Опишете последователността на необходимите действия и операции при изработване на живописна творба с маслени бои.

Материали: Копия на картини, изработени с маслени бои, албуми и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 16	Максимален брой точки
1. Определя основите, грундовете и състава на маслените бои.	10
2. Определя основите, грундовете и състава на блажните бои.	5
3. Посочва приложението на различните видове бои.	5
4. Обяснява начините на работа и смесването на боите за получаване на тонове и нюанси.	15
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при работа с маслени и блажни бои.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Описва последователността на необходимите действия и операции при изработване на живописна творба.	20
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 17: **Проектиране на жилищен интериор**

План-тезис:

- Ролята на художника-декоратор при проектирането на жилищен интериор.
- Етапи при проектирането на жилищен интериор – размери на отделните помещения, обозначаване на врати, прозорци и други подробности на архитектурната среда. Идейни скици, работни чертежи, скици на детайли.
- Работни мащаби при проектирането на интериор.
- Въздействието на цвета върху индивида и начини на използването му в жилищния интериор. Синхрон и контраст между цвета на стените и цвета на мебелите. Тон и нюанс.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при боядисване с латексови и блажни бои в жилищен интериор.

Приложна задача/казус:

Предложете вариант на жилищен интериор за лятна вила в планината с използване на естествени материали.
Смесена техника.

Материали: Изобразителни средства, акварел, темпера, моливи, четки.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 17	Максимален брой точки
1. Описва ролята на художника-декоратор при проектирането.	5
2. Разработва отделните етапи при проектиране на интериор.	10
3. Изчислява работни мащаби.	5
4. Оценява ролята на цвета като изразно средство в композицията.	10
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при боядисване с латексови и блажни бои в интериор.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Проектира вариант на жилищен интериор за лятна вила с използване на естествени материали.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 18: Светлинна реклама в градската среда

План-тезис:

- Съвременни технологии и материали, използвани в светлинната реклама. Работа с декориращи компютърни програми.
- Етапи на проектиране – определяне на мястото, действителните размери, архитектурната среда, темата.
- Направа на рекламен текст – специфика.
- Работа с плотер – възможности за рязане на различни видове фолио и монтаж на място. Позитивно и негативно изображение.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при монтаж на рекламни тела на височина в градска среда, предпазни средства.

Приложна задача/казус:

Да се изобрази негативно текст от една дума при конкретно зададен позитивен наклонен шрифт.

Материали: Кадастрон, графични изобразителни средства, темпера, туш.
Ксерокопие на позитивен наклонен шрифт.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 18	Максимален брой точки
1. Описва съвременните технологии и материали за направа на светлинна реклама.	10
2. Разделя на компоненти етапите на проектиране на светлинна реклама.	10
3. Обяснява начина за правене на рекламен текст.	5
4. Използва съвременните технологии за целите на светлинната реклама.	10
5. Описва здравословните и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при монтаж на рекламни тела в градска среда.	5
6. Примерна приложна задача/казус: Изобразява негативно текст при зададен позитивен такъв.	20
Общ брой точки	60

Комисията по оценяване на изпита по теория на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретният брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетентност на обучаваните, отговарящи на трета степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика на професията и специалността се състои в изпълнение на **цветен проект за витрина на магазин по зададена тема, с предварително определени размери и в мащаб 1:10, с използване на различни техники – колаж, смесена и др. Задължително застъпени елементи в проекта – дъно на витрината, композиция от бутафорни елементи, осветление, текст и други елементи по избор.**

Индивидуалното изпитно задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, краен срок на изпита – дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на изпитната комисия могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните практически задания се изготвят от комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността в училището/обучаващата институция. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което саморъчно написва трите си имена.

2. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, разработва показатели по критериите, определени в таблицата.

Пример:

<i>№</i>	<i>КРИТЕРИИ</i>	<i>ПОКАЗАТЕЛИ</i>	<i>Макси мален брой точки</i>	<i>Те жест</i>
1.	<i>Проектира задължително застъпените елементи, съобразени със зададената тема в мащаб 1:10.</i>	<i>1.1. Избор на идея, съответстваща на зададената тема.</i>	5	15
		<i>1.2. Избор на подходящ творчески метод за извеждане на идеята.</i>	5	
		<i>1.3. Изчисляване на мащаб.</i>	5	
2.	<i>Комбинираща техники при изпълнението.</i>	<i>2.1. Използване на различните техники за целите на композицията.</i>	5	20
		<i>2.2. Прецизна техника на изпълнение.</i>	10	
		<i>2.3. Художествен вкус.</i>	5	
3.	<i>Използва цветовете съобразно задачата.</i>	<i>3.1. Подбор на различните цветове спрямо задачата.</i>	5	10
		<i>3.2. Синхрон между различните елементи на композицията.</i>	5	

4.	<i>Изобразява текст, съответстващ на темата.</i>	4.1. <i>Ползване на подходящ шрифт.</i> 4.2. <i>Правилно поместване и точност при изпълнението.</i>	5 5	10
5.	<i>Използва осветлението за целите на композицията.</i>	5.1. <i>Правилно използване на осветлението.</i>		5
6.	<i>Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.</i> <i>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i>	6.1. <i>Не създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица.</i>		Да/не
Общ брой точки:				60

Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя. Те са в съответствие с посочените в Държавното образователно изискване за придобиване квалификация по професията **Дизайнер**.

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Максималният брой точки за всяка изпитна тема или за всяко изпитно задание е 60. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии : 10

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Станев, А. Рисуването. Учебник за средните художествени училища. Народна просвета, 1985.
2. Чуковски, П. Рисунката. Български художник, 1976.
3. Сосунов, Н. От макета к декорации. Изкуство, 1962.
4. Списание „Промислена естетика/Декоративно изкуство”. Издание на МИ, Комитета за култура, СБХ, СБА, 1988.

VII. АВТОР

Димка Петрова – Професионална гимназия по лека промишленост, гр. Хасково

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) Примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професията 214010 Дизайнер

специалността 2140104 Аранжиране

Изпитен билет №.....

Изпитна тема:

(изписва се точното наименование на темата)

План-тезис:

.....

.....

Приложна задача:

Описание на дидактическите материали:.....

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално практическо задание

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професията 214010 Дизайнер

специалността 2140104 Аранжиране

Индивидуално практическо задание №.....

На ученика/обучавания

(трите имена на ученика/обучавания)

отклас/курс,

начална дата на изпита: начален час:

крайна дата на изпита: час на приключване на изпита:.....

1. Да се

(вписва се темата на изпитното задание)

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН:

(име, фамилия)

(подпис)

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)